

# Quisling-myter

Hundraårsdagen for Vidkun Quislings fødsel førte til kommentarer av forskjellig art rundt om i våre media. I en artikkel utsendt av NTB, inntatt i Fædrelandsvennen 20. juli nøyer forfatteren seg ikke med de mange anklager av alvorlig slag, men hevder i tillegg bl.a. at Quisling under forsvarstalen 7/9 1945 opptrådte som skuespiller, for å utløse den nødvendige bevegelse blant tilhørerne. Hans avslutningsord, der han ønsket at riktig mange av Norges sønner måtte bli slike landssvikere som han selv, var ikke noen spontan, men en vel planlagt avslutning, skriver NTB: «Den står ord for annet i hans egen skriftlige redegjørelse som ble laget 11 uker tidligere. Skuespilleren Quisling, som elsket offentlige opptredener, hadde simpelthen lært den utenat».

At de nevnte ord også er å finne i Quislings trykte redegjørelse av 21/6 1945, er riktig nok. Undersøker man saken nærmere, fremgår imidlertid at ikke bare avslutningsordene, men sogar lange passasjer i den siste del av Quislings forsvarstale ordrett, er overtatt fra så vel redegjørelsen av 21/6 som fra en tilleggsredegjørelse av 7/8

1945. Men dette avslører ikke Quislings evne til å opptre uten sufler. Derimot blottstilles hvor såre lett en myte kan oppstå, og hvor levedyktig den kan være. NTBs forfatter har nemlig også her litt for ukritisk forsynt seg av Benjamin Vogts artikkel om Quisling i «Norsk biografisk leksikon» bd. 11, utgitt i 1952.

Det stenografiske rettsreferat Benjamin Vogt bygget sin misforståelse på, kan riktignok gi inntrykk av at Quisling hele tiden talte uten manuskript. Men supplerer man stenogrammet med pressens referater, får man et mer dekkende bilde av hva som fant sted. Og flere av avvisene den gang ga klar beskjed på dette punkt. Således Aftenposten 7/9-1945: «Quisling leste til slutt en del av den trykte forklaring han har fremlagt for retten, og som i det vesentlige er offentliggjort før.»

Med dette burde vel også skuespilleren, Quisling kunne betraktes som avlivet.

Både NTBs artikkel, og de mange andre betraktninger i forbindelse med Quislings ett-hundre år, har bare aktualisert behovet for en virkelig dypt-ployende, ulidenskapelig blo-



Hvem var han egentlig?

grafi over mannen. Æraen Benjamin Vogt, likesåvel som Ralph Hewins-æraen bør nå være et tilbaketrukket stadium. Det er på tide å møte den virkelige Quisling.

Det spørsmål venter fremdeles på sin besvarelse: Hvem var han egentlig - på godt og vondt?

Odd V. Aspheilm

ruet god  
into.  
sponere  
tis, ma  
m egen  
r rent  
at de  
Dette g  
- såk

å kret  
ett bol  
rforin  
dato  
iderer

Fædrelandsvennen 3.8.45  
Så vel tatt inn i Kamin  
Arbeidsblad og Adresser i sin  
ikke lett  
Hvite Blad refererte ut av